

T.C.
ANAMUR KAYMAKAMLIĞI
İlçe Tarım Müdürlüğü

Sayın kaymakamım,sayın genel müdürüm,belediye başkanlarım,değerli katılımcılar,saygıdeğer bayanlar ve baylar. Konusu “Muz” olan bu sempozyumun, bölgemize hayırlar getirmesini temenni eder şahsım ve temsil ettiğim kurum adına hepinize hoş geldiniz demek isterim. Saygıdeğer idareci ve daire amirlerimizin, akademisyenlerimizin, uzmanlarımızın ve ilçemizden ve çeşitli illerden gelen saygın konuklarımızın ilgisi bizlere büyük cesaret verdi.

Ben hem bir Muz üreticisinin evladı,hem muz üreticisi bir çiftçi,hem bir ziraat mühendisi hemde Anamur İlçe Tarım Müdürü olarak sizlere seslenmek istiyorum...

Muz; özel bir meyve, gövdesi bir ağaç gövdesi büyüklüğünde, dev otsu bir bitki, meyvesi dünyada en çok ticareti yapılan, işlem hacmi en yüksek meyve.. Ülkemize ilk olarak 1870 yılında süs bitkisi olarak İskenderiye’den getirilmiş, bugün yerli muz adı altında büyük bir ekonomiye sahip olmuştur.

İlçemizde 18.500 dekar örtü altı, 1.600 dekar açık alanda üretim olmak üzere toplam 20.100 dekar alanda muz üretimi yapılmaktadır. Bu üretim ile ilçemizde toplam 117.000 ton muz üretilmekte ve her yıl ülke ekonomisine Anamur muz üreticileri olarak yaklaşık 175-180 milyon TL arasında katkı yapmaktayız. Ayrıca ilçemizde 100’e yakın muz işleme ve paketleme tesisi faaliyet göstermektedir. Muz sayesinde Anamur’da işsizlik sorunu neredeyse kalmamış, hatta dışarıdan işçi göçü alan bir ilçe durumuna gelmiştir. Toroslarda yaşayan çobandan, İstanbul’da sera örtüsü imal eden fabrika işçisinin çocuğuna kadar ülke çapında yaklaşık 500.000 kişi muzun çarpan etkisinden fayda sağlamaktadır.

Muz üretimi sadece Anamur için değil Bozyazı, Gazipaşa, Alanya ilçelerimiz içinde oldukça önem arz etmektedir. Ayrıca, bilindiği üzere son yıllarda Doğu Akdeniz bölgemizde de ciddi anlamda üretimine başlanmıştır.

Bu genel tabloyu çizdikten sonra; muz üretimi ve pazarlanmasında bölgemizde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri üzerine de çeşitli değerlendirmelerde bulunmak istiyorum.

Muz üretimi miktar ve alan olarak her yıl artmakta ise de; maalesef sorunlarımızın birçoğu da aynı zamanda çözüm beklemektedir.

Tarım Müdürlükleri; muzun üretimi aşamasında çiftçi eğitim çalışmaları ve seraların kayıt altına alınması, pazarlama aşamasında ise sarartma tesislerinin gıda işyeri olması sebebiyle denetiminde görev almaktadır.

Biz Anamur İlçe Tarım Müdürlüğü olarak bu rutin görevlerimizin yanında az sonra isimlerini vereceğim bazı bilimsel projelere yerel aktör kimliğimizle proje ortağı olarak katkıda bulunduk.

Bu projelerin isimlerini özetlersek;

Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğünce 2005 yılında uygulamaya konulan Alata Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsü, Anamur Ziraat Odası Başkanlığı ve Anamur Tarımını Yaşatma ve Geliştirme Derneği (bugünkü adıyla Anamur Tarım Çevre ve Doğa Derneği) ile birlikte Anamur Muzunu Geliştirme Çatı Projesi altında;

-Bazı yeni muz çeşitlerinin Anamur koşullarında plastik örtüaltında performanslarının belirlenmesi.
-Derim sonrası çeşitli uygulamaların Muz muhafazası ve raf ömrü üzerine etkisi,

-Anamur yöresi Muz seralarında doğal havalandırma etkinliği ve iklimsel özelliklerin belirlenmesi isimli alt projelerinde görev aldık.

Yine 2003 yılında Alata Bahçe Kùltürleri Arař. Enstitüsü, Anamur İlçe Tarım Müdürlüğü, Anamur Ziraat Odası Başkanlığı ve Muz Üreticileri Derneđiyle birlikte Anamur koşullarında Plastik örtüaltında üretilen muzların beslenme durumlarının ve yapraklarındaki besin elementlerinin mevsimsel değişiminin saptanması, verim ve kaliteyle ilşkileri isimli projede ortak çalıştık .

Diğer bir projemizde Sayın hocam Prof.Dr.Hamide GÜBBÜK önderliğinde Fransız CIRAD araştırma enstitüsü ve Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi ile birlikte çalıştığımız 4 yeni muz çeşidinin Anamur şartlarına adaptasyonu projesidir. Bu projeyi de geçtiğimiz yıl tamamladık.

Değerli katılımcılar;

Müdürlüğümüz faaliyetlerini özetledikten sonra; Ben yerli muz için en önemli sorunları ve çözüm önerilerimi kısaca sıralayarak istiyorum.

Bana göre en önemli sorunumuz Araştırma ve Geliştirme konusundadır. Bu konuda çevre Ziraat Fakülteleri ve Araştırma Kuruluşlarınca daha fazla çalışma ve araştırmanın yapılması bölgemizdeki muzculuğun gelişmesi için yararlı olacaktır. Muz üretilen bölgede yaşanan sorunları tespit etme, sorunları çözme konusunda hazırlayacağı projelerle muz üreticilerinin üretim maliyetlerini azaltıcı, verim ve kaliteyi artırıcı çalışmalar yapması için Anamur'a en azından çevre enstitülere bağlı bir Muz Araştırma İstasyonu açılmalıdır. Bu istasyon ziraat fakültelerinin yapacak olduğu bilimsel çalışmalara da pozitif etki yapacaktır.

Toprak ,yaprak ve rezidü analiz laboratuvarı: Muzda gübreleme konusunda bize rehberlik edecek çalışmalar çok az sayıdadır. Bu konuda Üniversite ve araştırma kuruluşları gerekli çalışmaları yaparak üreticimize aktarmamızı sağlamalıdır. Bilinçli gübreleme yani toprağın ve bitkinin istediği kadar gübre verilmesinin bitki, insan sağlığı ve verimlilik aısından önemi büyüktür. Bu nedenle Anamur'da bir **toprak- yaprak ve rezidü analiz laboratuvarına** gereksinme gittikçe kendisini daha fazla hissettirmektedir.

Sera tipi ve teknoloji kullanımı: Muz seraları yüksek seralardır. Bölgede modern seralarda yapılmakta ise de büyük oranda, demirci ustaları tarafından her hangi bir projeye bağlı olmadan yöresel tekniklerle sera yapılmaktadır. Araştırma Kuruluşları, sebze seralarından daha yüksek olan ve farklı bir teknoloji kullanılması gereken muz seraları ve sera içi donanımlarla ilgili teknolojik çalışmalar yapmalıdır. Ortaya konulacak projelere gerekli teşvik ve krediler verilerek modern seracılığa geçiş sağlanmalıdır.

Raf Ömrünün Kısılalđı: Yerli muzun en önemli sorunlarından biri de nakliye, işleme,paketleme ve pazarlama teknolojisinin yeterli olmayışı nedeniyle raf ömrünün kısılalđıdır. Üretim, işleme,paketleme ve pazarlama sırasında karşılaşılan sorunlar nedeniyle yerli muzun meyve kabuğu çatlamakta, karamakta ve rafta kısa sürede bozulmaktadır. Raf ömrünün uzatılması konusunda gerekli çalışmalar yapılarak uygulamaya aktarılmalı, yerli muzun ithal muz karşısındaki bu dezavantajı giderilmelidir.

Toprak Reformu:İlçemizde tarım arazilerinin kıt olmasının yanında mevcut arazilerin de miras vb. işlemler sonucu küçülmesi, küçük arazilerin de sahiplerini geçindirememesi sonucu eldeki arazilerin bir kısmının tarım dışı kalmasına sebep olmaktadır.

Arazilerin çok parçalı olması, tarımda mekanizasyona yönelişi engellemekte ve üreticilerimizin tarımsal desteklemelerden yeterince yararlanabilmesini engellemektedir. Özellikle,Veraset Kanunu ve Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda yapılacak değişiklikle toprakların küçük parçalara ayrılmasının önlenmesi muz üretimini arttırılmasında katkı sağlayacaktır.

Tarım Sigortası: 5363 Sayılı Tarım Sigortaları Kanunu Kapsamında uygulamaya konulan Devlet Destekli Tarım Sigortasının kapsamının genişletilmesi ve ürünlerin ve tesislerin tamamının sigortalanması özendirilmelidir. Sigortalama ile ilgili şartlar yumuşatılarak tüm ürün ve tesislerin sigortalanması sağlanmalıdır.

Doku Kültürü Laboratuvarı: Başta muz olmak üzere tarım ürünlerinin üretimi ve pazarlaması aısından, sağlıklı fide üretimi yapabilecek gelişmiş bir doku kültürü laboratuvarının kurulması oldukça önemlidir. Üreticiler son 7-8 yıldır doku kültürüyle üretilen fidelerin sağlık ve kalitesinin farkına

varmışlar ve hızla doku kültürüyle üretilmiş fidelerin dikimine geçmişlerdir. Verim ve kalitelerini yükseltmişlerdir.

Hal Yasası: Hal yasaının da mevcut boşluklar ve yeterli denetimin sağlanamaması sebebiyle hal dışında birçok paketleme ve sarartma tesisi açılmış olup,hal dışında paketlenen ve pazarlanan ürünler ciddi bir kayıtdışılığa sebep olmaktadır..Hal dışında faaliyet gösteren bu tesislerin belli bir kompleks içerisinde toparlanarak kayıt altına alınması yararlı olacaktır. Bunun yanında hallerde İl ve İlçe tarım müdürlüklerince hem fiyatlandırmada hem kalite kontrol hemde diğer denetim işlerinde yetki sahibi elemanların çalıştırılmasının gerekli olduğunu düşünmekteyiz.

Yönetmeliklerin Kapsamının Genişletilmesi; Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca çıkarılan yönetmeliklerin kapsamının dar ve yetersiz olması sebebiyle üreticilerin kayıt altına alınmasında zorluklar yaşanmaktadır. Üretici ya Ziraat Bankası ya Tarım Kredi Kooperatifi ya da Çiftçi Kayıt Belgesi isteyen diğer bankaların ÇKS belgesi istemeleri halinde kayıt için İlçe Tarım Müdürlüklerine gelip kayıt olmaktadır. Diğer şekilde Üreticiyi kayıt altına almaya zorlayıcı yönetmelikler mevcut değildir. Bunun yanında yapılan tarımsal yatırımlarda il ve ilçe tarım müdürlüklerinden izin almak ya da kayıt yaptırmak gibi bir zorunlulukta mevcut değildir. Buda üreticinin kayıt altına alınması ve izlenebilirliği olumsuz yönde etkilemektedir.

Vergilendirme; Sera malzeme ve ekipmanlarından demir, çimento, damlama hortumu, boya, cıvata, plastik örtü vb. malzemelerde KDV inşaat kaleminden alınmaktadır. Sera ve diğer tarımsal yatırımlarda kullanılan bu tür malzemelerin KDV si tarım kalemine aktarıldığı takdirde girdi fiyatlarının düşmesine ve üretim alanlarının artmasına sebep olacaktır. Tarımda ve tarımsal ürünlerin nakliyesinde kullanılan araçlardaki mazotun, balıkçıkta olduğu gibi vergisiz olarak üreticiye ve nakliyeciyeye ulaşmasının sağlanması muz üretiminde ve pazarlanmasında ciddi katkı sağlayacağı kanaatindeyiz.

Fiyat; Açık ve Örtü altında yetiştirilen muzların fiyatlarında dengesizlikler mevcuttur. Her ilçede günlük muz fiyatı oluşturulması yerinde bir karar olacaktır. Ayrıca fiyat istikrarını da sağlayacaktır.

Üretim Periyodu; Muz üretimini sadece 7-8 aylık dönemden yılın 12 ayına yayarak üretim planlaması yapılmalıdır. Bu konuyla ilgili Üniversite ve araştırma kuruluşlarınca yeni çeşit ve tekniklerin araştırılarak üreticiye aktarılması gerekmektedir.

Gümrük; Gümrüklerde yeterli denetimler yapılarak, kaçak muz girişlerinin önlenmesi ülke ekonomisi açısından çok önem arz etmektedir. Bunun yanında sınır ticareti yoluyla ülkemize muz girişlerinde yeterli denetimlerin yapılarak, sınır ticareti yoluyla giren yabancı menşeli muzların sadece girdiği illerde satılması, diğer illere çeşitli yollardan nakledilmesinin önüne geçilmelidir.

Banka Faizleri;Ziraat Bankasınca ÇKS ye kayıtlı,organik yada iyi tarımla üretim yapan çiftçilere verilen kredilerde yapılan faiz indirimleri üreticilerimiz açısından memnuniyetle karşılanmıştır, fiyatların yerinde saymış olmasına rağmen, Ziraat bankası faiz oranlarının Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca %50 oranında sübvansede edilmesi ,oranları yıllık %5 gibi çok düşük rakamlara çekmiş bu faiz oranları ile de muz seralarının yapımı hız kazanarak üretim miktarı artmıştır ve artmaya da devam etmektedir.

Destekler; Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi adı altında verilen %50 hibelerle yapılan sera,soğuk hava ve paketleme tesisleri ile Çukurova Kalkınma Ajansınca paketleme ve soğuk depoların yapımı ve modernizasyonuna verilen destekler, üretim, paketleme ve pazarlama anlamında üreticilere ve pazarlayıcılara önemli katkılar sağlamaktadır.

Standardizasyon;5996 sayılı gıda kanunu çerçevesinde muz sarartma ve paketleme tesislerinin ruhsatlandırılması Belediye-Özel İdare ve sonrada Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca yapılmaktadır. Mümkün olduğunca bunların denetim ve ruhsatlandırılmasına çalışılmakta olup ancak yeterli düzeyde olmadığı kanaatindeyim. Bununla birlikte paketleme ve sarartma tesislerinin standardizasyonu, paketlemede kullanılan ambalajların standartlara uygun hale gelmesi, izlenebilirliğin sağlanması ve

nakliye araçlarının standart hale gelmesi muz pazarlamasında kat edilmesi gereken yolların önemlilerindedir. Bunların yanında markalaşma en hızlı yapılması gereken işlerdendir.

Üretici Birlikleri; Üretici birlikleri mevcut birlik kanununun yeterli olmaması sebebiyle ekonomik anlamda çok büyük sıkıntı yaşamaktadırlar. Dolayısıyla da verimli çalışmamaktadırlar. Hâl kanununda yapılacak değişikliklerle hal gelirlerinden çok küçük bir yüzde ya da birliklere ürünlerin patent haklarının alınarak devamlı bir gelir temin edilmesi bu birliklerin aktif olarak çalışması için büyük önem arz etmektedir.

Çeşit; Son 10 yılda fiyatların aynı kalması ve girdi fiyatlarının yükselmesi üreticileri daha fazla ürün alabilecekleri ve kalitesi yüksek çeşitlere yönlendirmiştir. Bunun sonucunda dünyada en çok üretilen ve pazarlanan Grand naine çeşidi ile Williams ve Azman olarak tabir edilen çeşitlerinin dikimleri hızlanmış, böylece dekar başına alınan 3-4 tonluk ürün 6-7 tonlara kadar ulaşmıştır. Özellikle doku kültürüyle üretilen muz fidelerinin dikimi son 7-8 yılda hız kazanmış, kaliteli fide kullanılan seralarda kaliteli ürünler elde edilmiştir.

Değerli katılımcılar;

Bu sempozyumla bölgemizde muz konusunda ortak çalışma kültürünün oluşmaya başladığını sevinerek görmekteyiz. Bizler birlikte tek yumruk olarak çalıştığımız sürece asla ve asla başarısızlığa uğrayacağımızı düşünmemekteyim.

Son olarak şunu söylemek isterim; muz ithalatına verdiğimiz dövizin yarısını yerli üreticiye verebilme imkânımız olsaydı önümüzdeki 5 yıllık periyotta ülkemizin muz ithalatına ihtiyacı kalmazdı.

Bu arada ; Muz konusundaki çalışmaları, kurumumuza ve üreticilerimize yardımlarından, desteklerinden ve bitmez çalışma azminden dolayı hem Tarım Teşkilatı hem de muz üreticileri adına Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümünden Hemşerimiz sayın Prof.Dr.Hamide GÜBBÜK hocam a huzurlarınızda teşekkürlerimi arz etmek isterim.

Beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Saygılarımla.....

Hüseyin Niyazi SARIOĞLU
İlçe Müdürü